

ПРАВА НАРОД МАЕ ПРАВА ВЯРАШАЦЬ СВОЙ ЛЁС

(Працяг. Пачатак на 1-й стар.)

Умацаванне самі! прадугледжвае вялікі дзяржаўны клопат аб становішчы жанчын у грамадстве. Цікава, ці ў гэтым асцябальна моцна адбываецца на іх. Этані і скарачэнне даўжыні садоў, і рабочых месцаў, на якіх заняты пераважна жанчыны, гэта і вялікая нагрузка па падтрыманню сямейнага ачага.

Апошнім часам я падпісаў шэраг указаў, накіраваных на палепшэнне становішча жанчын-працаўніц, жанчын-маці. Мы і надалей будзем падтрымліваць маладзёбісненны сем'я і дзеці, мінадазгляду сем'я.

Абавязкова будзе прапавядацца і прыняты Кодекс аб шлюб і сям'я, унесены змяненні ў заканадаўства аб дзяржаўных дапамогах сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей.

Кіраўніцтва краіны пастаянна трымае пад кантролем пытанні падтрымкі маламатных, у першую чаргу пенсіянераў.

Сёння ў нас дзве галоўныя праблемы. Першая — увайсці ў прывычку для пенсіянераў графік выплаты пенсій. Хоць у Беларусі становішча і наможа лепшае, чым у іншых краінах СНД, пытанні яшчэ застаюцца. Тым не менш, пачынаючы з ліпеня 1996 года парэшанні тэрміну выплаты пенсій паступова скарачаюцца. Пенсіі за блытныя месяцы мы ўжо зможам выплаціць усім пенсіянерам да канца месяца.

Мы маем намер таксама зрабіць пенсіёнараў забеспячэнне больш справядлівым, адцы ад цяперашняй ураўнілі. З гэтай мэтай па майму даражэнню рытукуцца прапановы аб змяненні пенсіёнараў заканадаўства. Для пачатку, наколькі гэта сёння магчыма, павялічым пенсіі тым, чый працоўны ўклад асабліва значны. У бліжэйшы час такія прапановы будучы прадстаўлены вышэйшаму заканадаўчаму органу.

Аднаслова я буду змагацца з перагібамі і ў гэтай галіне. Чаму ж невядадзяць мяне многія ў Вірхоўным Саветах? Дзе таму, што яны хацелі ўстанавіць сабе зарплату на ўзроўні міністра і права на пенсію ў маладым узросце. Падумайце, толькі, у 35 гадоў на пенсію ў 2,5 мільёна рублёў! Скажыце, хто з нас сёння мае такую зарплату? Хіба што банкіры...

Вядома, я спыніў гэта бяспадзе. І тут я не мог не кажаць выказванню радасці і захаплення! Павежаныя дэлегаты!

Да моладзі наядуцца часу дзяржава ставілася да моладзі халодна, з абіякавацтва, майляў, моладзі-зелена, пачкава. У выніку аказалася, што ў першую чаргу ад крысіцы, як матэрыяльнага, так і духоўнага, церпіць моладзь. За апошняе два гады нам у многім удалося павярнуць дзяржаўны тварам да клопатаў, імкненню маладзё.

Я не адан раз сустракаўся з самімі рознымі катэгорыямі беларускай моладзі: студэнтамі, рабочымі і сялянамі. У ходзе шчырных размоў унімаюся вельмі вострыя пытанні адукцыі, выхавання, беспасрочна, маладзёжнай злучнасці, будучыцца жыцця, развіцця культуры, вольнага часу маладых людзей, падтрымкі маладзёжных грамадскіх арганізацый і многія іншыя. Мы нямаюць зрабілі для таго, каб работа з моладдзю набыла сістэмы і неформальны характар. Падпісаны ўказы па рэалізацыі дзяржаўнай маладзёжнай палітыкі і мерах па палепшэнню жыллёвых умоў моладзі. Дзяржаўны камітэт па справах моладзі, зацвярджаючы міністэрства і «Беларусбанк» ужо распрацавалі механізм рэалізацыі ў ўводу ў дзяўчыне ўказа Прэзідэнта па жыллю для моладзі.

Я перакананы, што пераважнае большасць моладзі бачыць, якія намаганні мы прыкладаем дзяля яе, і разумее, якія нялжгіх умовах гэта робіцца.

Але і сама моладзь павінна хутэй станаўцца на ногі і больш актыўна падключыцца да вырашэння сваіх задань і праблем. Жыццё сведчыць, што для станаўлення маладога чалавека ў якасці спецыяліста, раскрыцця таленту і выхавання справядлівага грамадзяніна неабходна праца і адказныя адносіны да сваіх абавязкаў, да свайго грамадзянскага доўгу.

Калі Прэзідэнт ўвяду спробуць дапамагчы моладзі, то прайдзецца ад палітыкі, які кіруецца прышчэпам «чым горш — тым лепш», спрабуючы выракацца моладзю ў сваіх карысных мэтах. Карыстаюцца даверлівасцю нявольных чыноўнікаў, якія ўцягваюць іх у экстрэмальныя акцыі. Падбудоўшчыкі часцей за ўсё выходзяць сумі з вады, а церпіць падманута моладзь. Я хачу з гэтай трыбуны заклікаць сваіх палітычных апанентаў: не чапайце, калі ў вас ёсць сумленне, моладзь, не калечце лёс тых, хто толькі пачынае жыццё. І папярэджваю: мы абрушым супраць разбэшчваліх маладых душ усю сілу Закона і грамадскай думкі.

Мы будзем напаяцца канкрэтным зместам канстытуцыйнае права на адукцыю.

Як і цяжка, мы выйдзем і будзем выдзяляць сродкі для абнаўлення матэрыяльна-тэхнічнай базы навушчын, палепшэння сацыяльнай абароны дзяцей, студэнтаў, аспірантаў, педагогічных работнікаў.

Апошнім часам таксама многае зроблена па прыняццю пазаводжальных крыніц, развіццю палітычных формав навушчын у дзяржаўных вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навушчальных установах. Зноўдзем сродкі і на новае будаўніцтва, каб прывесці ў адпаведнасць з нормамі вучэбных плошчы і жыллі ў інтэрнатах.

Мы зусім неадаравалы забыліся пра каштоўныя пытанні супрацоўніцтва навушчальных устаноў з прадпрыемствамі і ўстановамі. Цяпер гэты сувязі аднаўляюцца, умяшчэння ўзаемавыгаднае супрацоўніцтва вучоных вышэйшай школы з галінамі народнай гаспадаркі.

Ураду ўжо дараўна падрыхтаваць прапановы па палепшэнню матэрыяльнага становішча педагогаў, павышэнню прэстыжу педагогічнай дзейнасці. Педагогам будзем выплачваць дапамогу для набывання літаратуры, газет. Таму што настаўнік, які не чытае кніг і газет, проста не здольны выкладчыць.

У апошнія гады дзяржаўная сістэма аховы здароўя спрабавала захаваць даступнасць аб'ёмна аказанні медыцынскай дапамогі. Хоць гэта ў асноўным і ўдаецца, тым не менш, агульны стан здароўя нашай рэзка аслаблены. У гэтых умовах толькі дзяржаўная сістэма медыцынскага абслугоўвання зможа забяспечыць поўны мінімум медыцынскай дапамогі населеныцтву. Дзяржава бачыць існуючыя ў гэтай сферы праблемы і шукае шляхі іх вырашэння. Размова ідзе аб запэкачэнні ўстаноў аховы здароўя, нікім узроўні аплаты працы медроботнікаў, адтоку высокакваліфікаваных кадраў.

Мы вяртаемся да агульнадзяржаўнай сістэмы імунізацыі населеныцтва, іншых агульнадзяржаўных праграм прафілактычнага захаванняў. Для прыкладу скажу, што толькі правядзенне ў агульнанацыянальных маштабах прышчэпак па праграме барацьбы з дыфтарый у гэты раз зменшыла колькасць захворванняў, адбылося зніжэнне ўзроўню такіх інфекцый, як гепатіт, адзёр і іншыя.

Праграма мераў па ўдасканаленню сістэмы аховы здароўя да 2000 года прадугледжвае разам з аказаннем спэцыяльнай медыцынскага абслугоўвання і развіццю палітычных медыцынскіх прац, а таксама страхавой медыцыны.

Траба аднаўляць нашы добрыя традыцыі масавага фізкультурынага руху, арганізаваць адпачынку, развіццё індывідуальных, сямейных і калектывных турызм. Умяшчэньне здароўе людзей траба фізкультурай і спортам, але не качаць, калі яны захварэюць. З наступнага года мы павялічым фінансаванне як вялікага спорту, так і фізкультуры. З 1997 года ўсе аб'екты спорту і турызму будучы выкарыстоўваюцца толькі па прамому прызначэнню. Нельга ж лічыць нармальным тое, што ў Гомелі ў спартале арганізаваў пахваленае бюро, а ў Мінску ў будучыню басейна па прадацы машыны замежнай вытворчасці.

У няпротым становішчы знаходзяцца беларуская навука і культура. Няпротым, але не катастрофічным, як аб гэтым крычаць прамержанія змяшчальных апаненты.

Яя Прэзідэнт не на адзіночкіне не вылучаючы саваіто тую ароку тымі вахшійшых сфэры. Ный удалося захаваць навуковы патэнцыял краіны. І цяпер траба стварыць нармальныя ўмовы для яго афектыўнага выкарыстання.

Аднак сёння я павінен зрабіць папрок і ў адрас навуковых калектываў. Мы падтрымліваем вучоных, уключаем грошы ў інфармацыйнае і тэхнічнае аснашчэнне навуцы, аднак аддаць аддадзенаў, асабліва прыкладных, яшчэ далёка ад таго, якія патрабуюцца.

Ужо два гады чакаю пабяжэнню мяне канцэпцыю рэфарміравання навуцы. Гэта прамая недапрацоўка кіраўніцтва Акадэміі навуц і Міністэрства адукацыі і навуц.

Траба скараціць бюракрытычны апарат кіравання навукай. Высласцення сродкі траба накіраваць на падтрымку навуковых школ, таленавітых маладых вучоных!

У рэспубліцы захаваны культурны фонд, які накопільваўся дзесяцігоддзямі. Наглядзець на ўсе цяжкасці, мы адшукалі сродкі для падтрымкі лепшых творчых калектываў.

Беларусь застаецца месцам правядзення фестываляў «Славянскі базар» і іншых буйных міжнародных форумав.

Праведзшы канстытуцыйную рэформу, палепшыўшы эканамічную і палітычную сітуацыю, мы зможам павялічыць аплату працы твароў інтэлігенцыі. Вядома, культуры траба вылучыць у рынчавых умовах, але мы не дапусцім, каб літаратура і мастацтва сталі ахвярай рынку.

Мі і спадзіў у рэспубліцы існуючыя ў многім дзякуючы верапраўнімасці, ўзаемапавазе вернікаў розных канфесій.

Беларусь — свецкая дзяржава, і рэлігійны перакананні з'яўляюцца толькі асабістай справай кожнага чалавека. У нас няма дзяржаўнай рэлігіі, ўсе рэлігійныя перада законам нашай краіны. Тут я хацеў бы спыніцца на такім вачэйшым пытанні, як духоўнае здароўе нашай, духоўнае развіццё народа. Многія дзесяцігоддзямі мы жылі ў краіне, дзе атэізм быў часткай дзяржаўнай ідэалогіі. Калі ўжо гэта развалілася, нельга ж бездухоўнасці, разброду і істэізму. Як успрымаеце многія чуйнымі душамаі якія вялікая трагедыя.

Праблема адраджэння духоўнасці народа такая ж вострая як і перавадненне эканамічнага крызісу і палітычнага авантурызму. Толькі на шляху духоўнага адраджэння наш народ зможа павялічыць ад цяжкіх заганаў — злучнасці, гігнства, наркманіа, дэманэў нахвыі і распутыя.

Гэта задача не толькі для нашага народа, але і ўсяго славянскага свету, які перажывае сёння цяжкія часы. У цяжкую часіну выпрабаванняў мы ўсе маем патрэбу ў ідэях аб ідэальных, што ўмяшчэння народную агураванасць, агульны творчы ўдзель.

Перакананы, менавіта хрысціянскія каштоўнасці, якія воль ўжыць дзеля тысяч гадоў вызначэння духоўнага і маральнае асновы нашай краіны. Хоць існуюць звесткі аб аднавіч беларускі народ і стаіць асновай яго духоўнага адраджэння, калі хочаце, стаць яго дзяржаўнай ідэяй.

Галоўным ворагам беларускага грамадства і кожнага беларускага грамадзяніна застаецца злучнасць. Барышча, больш дакладна было б сказаць, ваіна з гэтым алем, якое абляпала наша грамадства, з'яўляецца адным з галоўных маіх клопатаў.

Вядома, народ даўляе не задаволены вынікам барацьбы са злучнасцю. Я яшчэ больш ім нездаволены — спытаўшы міністра ўнутраных спраў, пракурора і старшыню КДБ, якія патрабавалі іх іх прад'явіць кіраўнік дзяржавы за стан справы.

Але ў гэтым пытанні, як і любым іншым, патрэбны аб'ектывны падыход. Два гады няпрыхаванай работы не прайшлі бяспладна. Галоўныя іх вынікі заключваюцца ў тым, што, у адрозненне ад многіх іншых новых незалежных дзяржаў, арганізацыя злучнасці ў нас не стала сістэмай палітычнай, адраджэнне ад шарага дзяржаў, у нас дзяржаўнасць не знаходзіцца пад уладай элітальных кланаў, і краінай кіруе накаруміраваны Прэзідэнт.

Але ў нас яшчэ вельмі шмат праблем. Мы ведаем, якое вельмі жорсткае патрабаванне мы прад'яўляем да дзяржаўных чыноўнікаў. Любы супрацоўнік Адміністрацыі, заўважаны ў працурованні ітарэсаў камерцыйных структур, неадкладна выцягваецца са службы і прыцягваецца да адказнасці.

З канца мінулага года намяцалася зніжэнне ўзроўню злучнасці. За 9 месяцаў 1996 года агульная колькасць зарэгістраваных злучнасцяў у параўнанні з такім жа перыядам 1995 года скарацілася больш чым на 5 тысяч. Зменшылася колькасць цяжкіх злучнасцяў. Прыметна адраваілася крымінальная абстаноўка на вуліцах нашых гарадоў і вёсак. Расце раскрыццельнасць злучнасцяў.

Але маштабы парэшаньня правапарадку яшчэ недадушчальна высокія. Толькі за дзевяць месяцаў сёлета года зафіксавана больш як 93 тысячы злучнасцяў.

Прычым, па якіх не ўдаецца знайсці хрыбет злучнасці, перш за ўсё арганізавана, шмат. Найбольш сур'ёзна іх — неадказнасць дзяржаўнага механізма палітычных сістэм.

Вельмі шмат спраў «распаўваецца» ў судзе, а кіраўнік дзяржавы не можа на гэта сур'ёзна пачаць: няма на гэта паўнамоцтваў. Шмат праблем у расследванні спраў, але пракуратура падпарадкавана не кіраўніку дзяржавы і хочаць не хочаць вымушчае атглядацца на дэпутатаў, сярод якіх нямапа людзей, якія разбажчалі сумніўныя шляхам.

Гэтыя ж дэпутаты не прымаюць законаў, без якіх цяжка дзесяці буйнога казнапрада да турмы. Дзе і прымаюць найск за боку дэпутатаў на правакоўныя органы таксама ў навушчым!

Задумайцеся — у нас да гэтай пары няма закона аб барацьбе з арганізаванай злучнасцю і карупцыяй, без якога не абыходзіцца ніводная дэмакратычная дзяржава на Захадзе. У нас няма адзінай падпарадкаванай кіраўніку дзяржавы правакоўнай сістэмы. Яна сёння разарвана. МУС, КДБ — у выканаўчай уладзе, пракуратура — у Вірхоўнага Савета, а суды самі па сабе.

У гэтых умовах, разумеючы, наколькі востра Прэзідэнт успрымае пытанні барацьбы са злучнасцю, сей-тоў спрабуе ўцягнуць мяне ў прававыя аўтарытэты сумніўнага характару.

Так, адзін з буйных, хто сёння называе сябе змагаюсям за права чалавека, Ю. Захаранка, якія будучы міністрам, некалькі разоў выходзіў з прапановамі, каб і сваімі ўказамі змяніў крымінальныя законы.

Мала таго, што такога права ў мяне няма, прапановы міністра насілі «касталяномы» характар і вярталі нас да абстаноўкі 37-га года. Гэта той самы чалавек, які быў выдзараны з МУС за будаўніцтва за мільярд рублёў палаца для свайго асабістага адпачынку. Гэта той самы Захаранка, які ўчора, размахваючы чарговай фальшывай, крычаў аб тым, што ўлада рыхтуе на сілі!

Але я не пайшоў і не пайду на прызнанні Закона пад выгляд барацьбы са злучнасцю. Падыходы 37-га года «лес сячы» — трэсі ільцы — я не прымаю! Ні адзін невядавец не павінен пачаць, пры ўсёй строгасці прымаемых мераў. Але і вінаватых, злучнасцяў напатак караю.

З першых даён уступлення на пасаду Прэзідэнта і сутыкнуўся з неабходнасцю вырашэння яшчэ адной вельмі складанай праблемы — у літаральным сэнсе слова вырабаванна сістэмы дзяржаўных органаў, якія забяспечваюць беспекі краіны і не грамадзян.

Бездумнае скарачэнне, зневажальна нікае грашовое ўтрыманне, адзек і пакінут у сродках масавай інфармацыі паставілі на мяжу поўнага разбурэння армію, органы дзяржаўнае бяспекі і ўнутраных спраў.

У надыканні складаных умовах нам удалося не толькі выратаваць, але і ўмяцаць гэтыя дзяржаўныя структуры. Сёння яны арганізаваны, мы моцныя і здольныя абараніць сваю краіну і свой народ, і злучнаваць іх, размырваючы ў палітычных гульніх палітыкам, якія прымуць разважыць, дазваляючы іх.

Яшчэ ў канцы 1994 года, пачатку 1995 года мы змялі істотна павялічыць грашовое ўтрыманне вачэйшых і супрацоўнікаў органаў унутраных спраў. Не менш важна, што ўсе гэтыя гады грашовае ўтрыманне выплачвалася практычна

на без затрымкі. Паверце, гэта ўнікальная з'ява сярод краін СНД.

Мы захавалі кадры, думаем і пра будучыню. Створана і пастыхова разгортвае работу нацыянальнай Ваеннай акадэміі, нармальна працуюца Акадэмія МУС, Інстытут нацыянальнай бяспекі, шэраг іншых навушчальных устаноў. Практична наваа адноўлена Мінская ваенная суправажачая вучылішча, дзе сёння, як і задушвалася пры стварэнні такіх навушчальных устаноў, вучыцца дзеці ваеннаслужачых і супрацоўнікаў органаў унутраных спраў, якія заступілі або атрымалі калечы на службе, дзеці-сіроты і дзеці з мінадазгэтных сем'яў.

Мы пачалі ахвішчальную ваенную рэформу, але вядзём гату работу спакойна, уважана, захоўваючы важныя прышчыты: ні адзін афіцэр, ні адзін ваеннаслужачы не павінен пацярпець.

Ваенную службу я ведаю не па чутках. Таму прашу ўсім, хто носіць або насіў пагоні: не верце чуткам, якія перыядычна распаўсюджаюць аб тым, што нібыта будучы павылічаны тэрміны службы, зменшаны памеры пенсій і г. д. Гэтага ніколі не будзе.

Больш таго, думаю, яшчэ ў гэтым годзе мы зможам вырашыць пытанне аб ішомесналічым выплаце часткі пенсій умян ааеннаслужачым і супрацоўнікам органаў унутраных спраў, якія атрымалі не яе права, але працягваюць сумленна і самаддаана служыць.

Найважэйшыя эфектыўныя ўзброеныя сілы і правакоўных органаў з'яўляюцца ўмовай нашай злучнасці, бяспекі, пра якую мы цяпер павіны клапаціцца самі. І калі хтосьці лічыць, што свет настолькі бяспечны, што армію траба выкінуць на зваліш — той дурны. Ёсць старая ісціна, якая пацвярджаецца шмат разоў: хто не хоча карміць сваю армію, будзе карміць чужую!

ЗНЕШНЕПАЛІТЫЧНАЯ СТРАТЭГІЯ БЕЛАРУСІ

Паважаныя таварышч!

Хацелася б, каб вы зразумелі і ўспрынялі прышчыновыя падыходы Прэзідэнта да знешняй палітыкі рэспублікі. Тым больш, што ў гэтым пытанні многа домыхлаў, спекуляцый, а часам і адкрытай лжуні з боку маіх палітычных апанентаў.

І лічу, што знешняя палітыка дзяржавы павінна праводзіцца ў ітарэсах людзей, дапамагаць ім вырашаць жыццёвыя праблемы. Я і ніколі не пайду на такіх знешнепалітычных крокі, якія могуць ўмяшчаць ітарэсы людзей, паставіць пад пагарзу іх жыццё і здароўе.

Перакананы, што знешняя палітыка Беларусі не павінна быць заложанай і ні нацыянальна-экстрэмісцкай, ні правай, ні ловай, ні любой іншай краінай іх іх.

Нацыяналізм і любы іншы экстрэзмзм топча ітарэсы простага чалавека, непазбежна вядзе да канфрантацый, канфіліктаў і ахвар.

Па прыкладу дзяліка кадыц не траба: паглядзіце, як ільцы кроў, гінуць людзі ў розных рэгіёнах былога Саветаўскага Саюза, у многіх краінах расце міжнародная, міжрэлігійная напружанасць.

Дзякуй Богу, беларусы ў гэтых адносінах адчуваюць сябе ў бяспецы. Але гэта не даецца само па сабе. Можна толькі ўявіць, да якіх вынікў маглі б прывесці ахвішчальны знешнепалітычны погляд на нашых «нацыяналі-патрыятаў», гатовых, у прыватнасці, прад'явіць тэрытарыяльны прэтэнзіі суседнім краінам.

Для мяне ж галоўнае ў знешняй палітыцы — не абстрактная ідэя, не кан'юнктура, не жадае не дагавіць Захаду або ўсходу, а ітарэсы грамадзян Беларусі, незалежна ад таго, на якой моманце яны рэагуюць і якому бою моляцца.

З улікам нашых геаграфічных асаблівасцяў адна з асноўных можа быць толькі мінаваекарна, аблаважыванне знешняй палітыцы.

Яна прадугледжвае ў першую чаргу падтрыманне добрых адносін з суседнімі дзяржавамі.

Магу дадачыць, што за гэтыя два гады мы многага дасягнулі ў адносінах з нашымі бліжэйшымі суседзямі — Латвіяй, Літвой, Польшчай, Украінай. Нейкія малы асэнсавальныя той факт, што ў нас не існуе ніякіх узамных тэрытарыяльных прэтэнзій ні з кім з нашых бліжэйшых суседзяў.

Ці можа вы знойдзце прыкладу ў гісторыі і ў нашай сучаснасці, калі пагражанае пытанне не становілася прычынай сілаваых чынаў прапалітных войнаў, пбелі і пакут многіх тысяч людзей?

І мы потнасуца падтрымліваем пункт гледжання прэзідэнта Літвы А. Бразаўскаса, які ўказаў на факт бесканфіліктнага вызначэння граіц пажам Літвой і Беларусію як на прыклад справядна цывілізавааных адносін з пажам намімі сярэднеаеушчымі дзяржавамі.

Гэта важнейшае дасягненне знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь і нагляднае абвешчэнне спроб занесці нашу краіну ў разрад «нецывілізаваных» дзяржаў.

Больш дынамічнай стала роля Беларусі на так званы пастыовай прасторы. Тут мы прапавалі канцэпцыю ітаргачыі розных скорасцей. Зыходзячы з эканамічных і палітычных рэалій выдзяляючы тры ўзроўні ітаргачыі: першы, найбольш высокі, пажам Беларусію і Расію. Другі ўзровень — вызначаны Дагаворам пажам Беларусію, Казахстанам, Кіргізіяй і Расіяй. І нарэшце трэці — гэта супрацоўніцтва ў рамках СНД. На ўсіх трых узроўнях ітаргачыі наша краіна займае дастойнае месца. Дастаткова сказаць, што Прэзідэнт Беларусі выбарыны кіраўніком вышэйшых органаў як па «Дагавору двух», так і «Дагавору чатырох», а выканаўчыя органы СНД пастыхова працуюць у Мінску.

Асабліва ўвагу мы ўдзяляем развіццю адносінаў з Расіяй. Вынікі таго, што зроблена на гэтым напрамку, кожны з нас адчувае на сабе. Паглядзіце, што ўбачылі на ўкраіна-расійскай граніцы, і вы ўбачыце, якім дабрм для простых людзей з'яўляецца зніжце мытных бар'ераў пажам Беларусію і Расійскай Федэрацыяй.

Але Супольніцтва Беларусі і Расіі няма толькі становішча на ногі. Мы ўжо зрабілі захады, якія павінны адчуць простыя людзі — беларусы і расійцы. Гэта датычыцца адукцыі, пенсіёнаў і расійцы.

Распаўняючы варажосці і духу канфрантацыі сядзейчым і аднакавава тратоўка падзей у Беларусі многімі замежнымі сродкамі масавай інфармацыі, якія абслугоўваюць нашы ж беларусы карэспандэнты.

Беларусь — маладая дзяржава. Мы гатовы быць старанымі вучнямі, але ніколі не прыёмем дыктату. І не пацвердзім, каб нехта нам выступаў аднакі за палітычных паводзін. Беларусы дзяньчужу і добрыя адносіны, але мы ніколі не схілялі галаву парад сілы і наішчым. Свой лёс мы будзем вызначыць самі, незалежна ад таго, падабаецца гэта камусь або не.

Паважаныя таварышч! Маты і задчы сацыяльна-эканамічнага развіцця і знешняй палітыцы сваіа вызначаны. Яны цялкам дасягальныя пры умове захавання стабільнасці і кансалідацыі беларускага грамадства. Неабходнай умовай гэтага з'яўляецца канстытуцыйная рэформа.

КАНСТЫТУЦЫЙНАЯ РЭФОРМА — ШЛЯХ У БУДУЧЫНУ

Паважаныя таварышч!

Кіраўнік дзяржавы, я не павінен і не маю намеру ачарняць дзякуючы Канстытуцыю. Але не магу паглядзіць і з тым, хто лічыць яе дасканальным прававым актам, які не патрабуе палепшэння.

Будзем аб'ектывны: Канстытуцыя, прынятая 15 сакавіка 1994 года, для свайго часу была несумесным крокам наперад. Яна паслужыла прававой асновай для пачатку фарміравання шматпарлаўнай эканаміі, развіцця дэмакратычных інстытутаў і забеспячэння правоў і свабод чалавеча.

У цялм Канстытуцыя даказала сваю жыццяздольнасць, і таму мы не ставім пытанне аб прыняцці новага Асноўнага закона. І Дзянь Канстытуцыі — 15 сакавіка — застанецца ранейшым, пак

ТОЛЬКИ НАРОД МАЕ ПРАВА ВЫРАШАЦЬ СВОЙ ЛЁС

(Заканчэне. Пачатак на 1-й, 2-й стар.)

Мы аднавілі неабгрунтавана выкінуце з былой Канстытуцыі палажэнне, якое абавязвала дзяржаву клапаціцца аб ветэранах вайны і працы. У матэрыялах працэсу абнавілі абавязкі простых людзей падтрымліваць абавязкі дзяржавы стварыць правыя гарантыі для вяртання ўладзе грамадзян.

Канстытуцыйна замацоўваецца абавязак дзяржавы засяроджваць нашых людзей, асабліва моладзь, ад разбуральнага ўздзеяння дэструктыўных сект, якія ў апошні час актыўна спрабуюць пранікнута ў рэспубліку. Адначасова ўсталявацца адказнасць дзяржавы за захаванне духоўнай спадчыны, а духоўны каштоўнасці аднесены да нацыянальных.

Значная колькасць улічаных камісій папярэдзяча з разглядам узамеадамоўна павялічваюць органы дзяржаўнай улады.

Я прыняў прапанову дэпутатаў, якія датычыліся, у прыватнасці, колькасці галасоў дэпутатаў і сенатараў, неабходных для ўнясення прапановы аб назаначэнні рэфэрэндуму, парадку прызначэння шэрага вышэйшых службовых асоб у дзяржаву; абмежавання правоў Прэзідэнта прызначэння сенатараў; зніжэння пількі колькасці галасоў дэпутатаў для прыняцця рашэнняў парламентам.

Пашыраны пералік пытанняў, на якіх Прэзідэнт не можа быць дэлеганаваны парламентам паводнацы на выданне дэкрэтаў.

асобныя парламентары, друк, які запісаў сябе ў «несвабодны». Мы ведаем таксама і аб мітынгах, прагуклах пешшу на аўтастрадах і інш. Таксама гавораць у знак пратэсту...

Не падобна і ў і наш сход, і тое, што нам пад слухамі абмеркаваць свае праблемы. А галоўнае, што падзеі развіваюцца не па іх сімвалі.

Але зварніце ўвагу на даўнюю ўзагодненасць дзеянняў. Не паспелі некалькі хадкоў з Салігорска накіравацца пешшу на аўтастраду ў Мінск з антыпрадзінкімі лозунгамі, як у той жа вечар адна мескоўская тэлепраграма паведавала, што на Беларусі праваахоўныя сілы спынілі «марш на Мінск».

Зварніце ўвагу — якія фармулёўкі! Успамінаюць гісторыю: такіх «марш на Мінск» у 20-я гады наладзілі ў Італіі чорнабуршанікі — італьянскія фашысты на чале з Мусаліні. Мы ведаем, чым гэта скончылася.

Дык што — нам яшчэ і чорнабуршанікаў не хапае? Можна, гэта і меў на ўвазе спікер нашага парламента, які ён пужаў нас усіх пагрозаў фашызму! Але прычым жа тут Прэзідэнт Лукашэнка?

Мы ўжо ведаем, а друку аб «дэмаршх паслоў». Уласна, навошта дэмарш? Ёсць жа і нармальныя каналы дыпламатычных зносінаў. Але стварэнне ўражанне, што спешацца пакрыўдзіцца, шукаючы прычыны, каб вызначыць нагоды і з рашэннямі нашага сходу задоўга да таго, як ён накіс сабраўся, і з нашым правам уносіць папраўкі ў Канстытуцыю. І самае галоўнае, паспрабуй толькі перацягнуць, што беспрэмыслова ўмешваецца ва ўнутраныя справы нашай краіны! Тут жа разаворачваецца кампанія дыскрэдытацыі ў шэрагу правадзяржаўных выданняў і дома, і за мяжой.

Паважаныя спадары! Дзеянні такімі метадамі, якія мы дасягнем нічога. У Беларусі ёсць пачуццё ўласнай годнасці. Мы гатовы супраціўляцца і сябраваць з вамі, але не даспелі абыякавацца з сабой як з людзьмі другога гатунку.

Паважаныя дэпутаты! Яні каліны не сумняваюся ў мудрасці і прасоўліваць беларускага народа, прадстаўнікі якога вы з'яўляецеся. Успамінаючы, мы правільна зможам разабрацца ў сітуацыі, якая склалася, і дапаможа гэта зрабіць тым, хто вас паслаў на гэты сход. Наперадзе ў нас няма спраў, шмат цяжкасцей. Але я веру, што німа не зможа ўнесці раскол паміж Прэзідэнтам і народам, які яго выбрав.

У адным дэкларацыі з'явіліся выказванні аб'ём працы, што праводзіцца Прэзідэнтам, Кабінетам Міністраў і ўсёй «вертыкальнай» выканаўчай улады. Скажыце, толькі, што ва ўсёй гэтай структуры што-дзіўна і штогадна працуе тысячы сумленных людзей. У спадчыну яны атрымалі разбурэнне, раскіданне гаспадарку, эканоміку ў стане развалу. Тым не менш, яны не задрожалі, не збыліся і робяць цяжкую штодзённую будзённую працу ў цяжкіх умовах.

А яшчэ яны лічылі: калі б больш людзей умела танцаваць, свет стаў бы лепшым і дабрашым. Фізік Васіль Ляшэнка вывёў сваю формулу: «Два чалавекі, які танцуюць, маюць агітунаў аўру. І ніводнаму з іх не прыйдзе ў галаву думка пакрыўдзіць свайго партнёра, ды і іншага чалавекі...»

Смігалава дачка Ляшэнкі Каця да нядаўняга часу ўпарта і катэгарычна адмаўлялася вучыцца танцаваць. «Няма дачкі паглядзіце: сукенкі, музыка, прыгожа і адразу! хачу!» — расказвае яе маці. — А нашу не прывабліваў ні пышныя сукенкі, ні ўсё гэта прыгожасць, бо яна з маленства бачыла, калі за ўсёй гэтай знешняй прыгожасцю штодзённая праца. Але цяпер яна падрабля і пакрысе пачынае вучыцца. На пытанне, ці хочаць, каб дачка пайшла па іх шляху, Васіль адказаў: «Вядома! І адразу ж дадаў: «Толькі калі яна сама гэтага захоча. Магчыма, яна стане выдатным фізікам. Але сватаўспрымання, народжаных танцаў, ніколі не пераходзіць ёй».

На заканчэнне гутаркі я папрасіла сваё сурозумова адказаць на некалькі маіх пытанняў пасобку, кожны сам за сябе.

— **Які танец найбольш блізка вашаму стану душы?**
Алена: — Напэўна, фактотот. А можа, карэй? Не, усё-такі фактотот. Карэй — аб вальс, аб фактотот.

— **Васіль!** — А я думаю, што яшчэ не дасяг да гэтага разумення. Магу скараць толькі адно: люблю з усіх спартыўных імёнаў балетныя танцы, і ўраваўшыся, і ласнава-рыжыя. А які з дзесяці найбольш — скажыце, калі ласка.

— **Вы столькі гадоў разам — і ў жыцці, і на паркетзе... Не надакунае?**
Алена: — Ой, яшчэ як надакунае! (Смяецца.)

— **Васіль!** — Разумею, што ў Ляшэнкі пачаўся танец балетных танцаў: пара: мы пачалі танцаваць усе мужчыны і жанчыны, і нас з'явілася не толькі агітунаў танцавальная мадэль, і неабходнае агітунаў бытавога існавання. Таму мы дагэтуль можам трымацца адно за аднаго. Бывае, вядома, калі нейкія рабочыя моманты прывітаем абмяркоўваць у асяроддзі сямі!

Але ніколі сямейным праблема не выносіцца на паркет. І гэта мы не прыдумалі, а самага пачатку так атрымалася само.

— **Калі перафразавана сказанне: «Жыццё — вольны танец, а людзі ў ім — танцоры», які танец гэта жыццё для вас?**
Алена: — Напэўна, румба!
Васіль (хвіліны дзве падумаўшы): — Так, напэўна, румба.

А румба — гэта танец, у якім ёсць усё: і запал, і зацікаўленне, і напружанасць, і п'якасць — карэй, ён сапраўды, як само жыццё.

— **Алена ЛЯШЭНКА.**
Р. С. А сягоння муж і жонка Ляшэнкі прадстаўляюць нашу краіну на чэмпіянате свету па ласнава-рыжым салеа, які праводзіцца ў Германіі. Гучыць тэмпераментная музыка, і ўсё, прыгожа, у арка касынах, захоплены танцуючы. Магчыма, імёна румба...

— **Калі перафразавана сказанне: «Жыццё — вольны танец, а людзі ў ім — танцоры», які танец гэта жыццё для вас?**
Алена: — Напэўна, румба!
Васіль (хвіліны дзве падумаўшы): — Так, напэўна, румба.

А румба — гэта танец, у якім ёсць усё: і запал, і зацікаўленне, і напружанасць, і п'якасць — карэй, ён сапраўды, як само жыццё.

— **Алена ЛЯШЭНКА.**
Р. С. А сягоння муж і жонка Ляшэнкі прадстаўляюць нашу краіну на чэмпіянате свету па ласнава-рыжым салеа, які праводзіцца ў Германіі. Гучыць тэмпераментная музыка, і ўсё, прыгожа, у арка касынах, захоплены танцуючы. Магчыма, імёна румба...

— **Калі перафразавана сказанне: «Жыццё — вольны танец, а людзі ў ім — танцоры», які танец гэта жыццё для вас?**
Алена: — Напэўна, румба!
Васіль (хвіліны дзве падумаўшы): — Так, напэўна, румба.

А румба — гэта танец, у якім ёсць усё: і запал, і зацікаўленне, і напружанасць, і п'якасць — карэй, ён сапраўды, як само жыццё.

— **Алена ЛЯШЭНКА.**
Р. С. А сягоння муж і жонка Ляшэнкі прадстаўляюць нашу краіну на чэмпіянате свету па ласнава-рыжым салеа, які праводзіцца ў Германіі. Гучыць тэмпераментная музыка, і ўсё, прыгожа, у арка касынах, захоплены танцуючы. Магчыма, імёна румба...

— **Калі перафразавана сказанне: «Жыццё — вольны танец, а людзі ў ім — танцоры», які танец гэта жыццё для вас?**
Алена: — Напэўна, румба!
Васіль (хвіліны дзве падумаўшы): — Так, напэўна, румба.

А румба — гэта танец, у якім ёсць усё: і запал, і зацікаўленне, і напружанасць, і п'якасць — карэй, ён сапраўды, як само жыццё.

— **Алена ЛЯШЭНКА.**
Р. С. А сягоння муж і жонка Ляшэнкі прадстаўляюць нашу краіну на чэмпіянате свету па ласнава-рыжым салеа, які праводзіцца ў Германіі. Гучыць тэмпераментная музыка, і ўсё, прыгожа, у арка касынах, захоплены танцуючы. Магчыма, імёна румба...

— **Калі перафразавана сказанне: «Жыццё — вольны танец, а людзі ў ім — танцоры», які танец гэта жыццё для вас?**
Алена: — Напэўна, румба!
Васіль (хвіліны дзве падумаўшы): — Так, напэўна, румба.

А румба — гэта танец, у якім ёсць усё: і запал, і зацікаўленне, і напружанасць, і п'якасць — карэй, ён сапраўды, як само жыццё.

— **Алена ЛЯШЭНКА.**
Р. С. А сягоння муж і жонка Ляшэнкі прадстаўляюць нашу краіну на чэмпіянате свету па ласнава-рыжым салеа, які праводзіцца ў Германіі. Гучыць тэмпераментная музыка, і ўсё, прыгожа, у арка касынах, захоплены танцуючы. Магчыма, імёна румба...

— **Калі перафразавана сказанне: «Жыццё — вольны танец, а людзі ў ім — танцоры», які танец гэта жыццё для вас?**
Алена: — Напэўна, румба!
Васіль (хвіліны дзве падумаўшы): — Так, напэўна, румба.

А румба — гэта танец, у якім ёсць усё: і запал, і зацікаўленне, і напружанасць, і п'якасць — карэй, ён сапраўды, як само жыццё.

— **Алена ЛЯШЭНКА.**
Р. С. А сягоння муж і жонка Ляшэнкі прадстаўляюць нашу краіну на чэмпіянате свету па ласнава-рыжым салеа, які праводзіцца ў Германіі. Гучыць тэмпераментная музыка, і ўсё, прыгожа, у арка касынах, захоплены танцуючы. Магчыма, імёна румба...

— **Калі перафразавана сказанне: «Жыццё — вольны танец, а людзі ў ім — танцоры», які танец гэта жыццё для вас?**
Алена: — Напэўна, румба!
Васіль (хвіліны дзве падумаўшы): — Так, напэўна, румба.

А румба — гэта танец, у якім ёсць усё: і запал, і зацікаўленне, і напружанасць, і п'якасць — карэй, ён сапраўды, як само жыццё.

лым здавальняюча. Страх першых дзён, няўпэўненасці і нявыптанасці зніклі. Мы добра бачым праклі і цяжасці, рэальнасця ацэньваю перспектывы. Гэтаму дапамогуць і вашы думкі, парадзі, ідэі, якія вы выкажаеце сёння. І я веру: заўтрашні дзень будзе лепшым за сённяшні!

Вельмі спадзяюся на сумленную прычынавую размову па ўсёх паднятых мною пытаннях. Гатовы выслушаць любыя абгрунтаваны крытычныя звароты і канструктыўныя прапановы.

Заканчваючы свой даклад, хачу запэўніць вас, прадстаўніку беларускага народа, у тым, што я буду шчыра свайго розуму і магчымасцей сваёй, а калі спатрэбіцца — цаной сваёй жыцця завоўваць мір у нашым агітунаў доме — добрай і сямейнай Родзі. Я зраблю ўсё магчымае для таго, каб бацькі змаглі зрабіць на жыццё самі, каб дзяцця вочы выпраменьвалі радасць, каб старымі не авалодала пачуццё адзіноцкі і безвыходнасці, каб моладзь гуляла вяселлі і радавалася жыццю, нараджаў дзяцей.

У анак удзячнасці за маю працу прашу ў вас толькі аднаго: не кідайце таго, каго мы даверылі свае лёсы, аднаго, асабліва ў гэты нялічбас. Станьце побач, і мы будзем непахіснымі.

Няхай беражэ ўсіх Гасподзь Бог і спадарожнічае ўдзяч.

У вахх руках лёс краіны. Дапамажыце яе ўраваць для нашых дзяцей і ўнукаў. Дзякуй за царпенне і ўвагу.

ГАВОРАЧА ДЭЛЕГАТЫ У СЕБЕЛАРУСКАГА СХОДУ НАРОДНАГА СХОДУ

«З якімі думкамі і пачуццямі ідзеце вы на Себеларускі народны сход?» — такое пытанне карэспандэнты БЕЛТА ў рэгіёнах адрасавалі дэлегатам форуму.

Генеральны дырэктар Гомельскага вытворчага аб'яднання «Гідраўтэматыка» Анатоль ПІЛЕНКА:

— Я да гэтага часу з жыхарамі ўспамінаю прыемныя гадзі пачынаў развешваць вялікай краіны, калі Беларусь практычна была непрацаваў. Значыцца разумна падтрымліваць і зразумець выбары краінай курс не ўдалася на ў міністэрствах, і ў мясцовых органах улады. Усім прадставілі свабоду, выбар партнёрства і рынку, але толькі ніхто не пакапаўся ў сапраўды істотным фінансавым дысцыпліні і адказнасці. Успамінаю, прайшоўшыся год-два такія палітыка, эканаміка Беларусі развалілася б поўнасьцю. Жыл ж практычна старымі запасамі. Там я і выявіў надалі ўскладна на палітыку, якія апошнім часам праводзіла Прэзідэнт Алесандра Лукашэнка. На гэтым этапе трэба мець усюмагчыма дэбатаў, якія адбываюцца і вышэйшыя ўлады, і народ ад гэтага не сапраўды на вывад рэспублікі з крызісу. І той, хто гэтага жадае шчыра, павінен прыйсці на рэфэрэндум і выказаць цывільнавым шляхам свае адносіны. Наша прадпрыемства, якое раней працавала на ваеннай заказ, сёння пераарыентавацца на беларускую прамысловасць, у прыватнасці, на Мінскі трактарны завод. Спадзяюся, што з бліжэйшым часам усе ў краіне супакоіцца. І мы зможам пачаць свае справы.

Старшыня Лёваскага райвыканкома Іван КУЗЬМІЧ:

— Трэба ўсё, што разважае аб лёсе дзяржавы, прывесці ў нашы гаспадаркі, паказаць, да чаго дасягнулі «кліпарт» і старыя эканамічныя вёскі, даць магчымасць пачуць, што аб іх гавораць людзі. Дзесяць гадоў спойналіся «гаварылі» пад назвай перабудова, і ў гэтыя гады проты народ толькі і бачыў, як рыву на сабе кашулі іго «абароны і праўда-любцы». Яны ўжо дагаварыліся да таго, што самі грамадзяне рэспублікі нічога не разумеюць, і што патрэбна ўсё вырашыць за іх, павесіць іх за рэчку да «светлых будучыні». Мы ўжо самі не можам свабодна выказаць сваю думку! Увогуле, у планах такіх аплёкунаў народу адрэзае роля «быдла». Толькі Прэзідэнт дае магчымасць людзям, якія даверылі яму ўладу, свабодна, на вялікім сходзе і на рэфэрэндуме, выказаць свае адносіны да ўсёго, што адбываецца ў рэспубліцы, вырашыць, які нам жыццё далей.

Адбярэць палітыку Прэзідэнта Алесандра Лукашэнка, неправава на ўзмацненне дысцыпліны, правапарадку і правядзенне эканамічных пераўтварэнняў, — такое рашэнне прыняў у дзёньні агітунаў сходу калектыву ляснянскага цэха магілёўскага заводу «Строумашына».

Звартаюцца да краўдзіна дзяржавы, рабочыя прапануюць уключыць у бюлетэні для галасавання на рэфэрэндуме пункт аб даверы да Федэрацыі прафсаюзаў Беларускай. Лябейчыкі, у прыватнасці, тлумачыць гэта тым, што прафсаюзы сталі цярпець на шлях канфрантацыі і не прымаюць канкрэтных мераў па вываду рэспублікі з прыгнітага крызісу.

З цэльнымі словамі падтрымкі дзеянняў Прэзідэнта звярнуліся ў лісьце на імя краўдзіна дзяржавы ветэраны Кастрычніцкага раёна Гродна, мінчанка Надзея Кірэвіч, ветэран працы В. Маршкова, Васіль Галуза з Маладзечна і многія іншыя жыхары нашай краіны.

«Я хачу выказаць вам сваю шчырую удзячнасць за вашу вялікую і высокародную працу на карысць нашай рэспублікі, а таксама падтрымку вялікай палітыкі і прымаемых мераў па стабілізацыі эканамікі, краўдзіна-грашовай палітыкі, па духоўнаму і культурна-маральнаму выхаванню моладзі, рэфарме агульнаадукацыйнай школы і дзяржаўнага ладу», — напісаў у лісьце на імя Прэзідэнта, гомельчанін Сяргей Шышкавец. Аўтар паслання падпісваўся: «Я ўпэўнены, што толькі ў апошні час, менавіта цяпер Беларусь па-сапраўдному стала суверэнай і самастойнай рэспублікай. Бачу, як адраджаюцца дзяржаўныя інстытуты і вялікі рады, што ў мяне дасягнулі надзеі, што і мяне дасягнуць агітунаў і адукацыю, і медыцынскую дапамогу, і сацыяльную абарону».

Апошні раз дапамогі ў гэтым... каровы. Статак іх праходзіць каля трубаправода недадэка ў вёсцы Корасеня Рэчыцкага раёна. Пад іх цяжарам пасля дэжджу калі спецыяльнага калодзежа абвалілася вільготная зямля. У тым самым месцы, дзе быў падкоп да трубы, у якую нехта зрабіў ўраку, тут жа знаходзіліся і гумыны шланг і калі трышчылі метраў даўжынні. З яго дапамогі і забралася гаручае.

Уладзімір ПЕРНІКАУ.

«ЗВЯЗДА» — САМАЯ ЦЫТУЕМАЯ КРЫНІЦА Ў НАЦЫЯНАЛЬНАЙ СПРАВАЗДАЧЫ АБ ЧАЛАВЕЧЫМ РАЗВІЦЦІ

Яе прадстаўленне грамадскасці Мінска адбудзецца ў Беларускай політэхнічнай акадэміі.

«Беларусь» асяроддзе для чалавека — пад гэтай назвай выпушчае ў свет другую па ліку нацыянальнай справаздачы. Першая, нагадаем, была выдана ўлетась і называлася «Беларусь. Тварам да чалавека». У ёй у асноўным да-сведзаваліся сучасны палітычны, эканамічны, экалагічны стан нашай краіны ў пераходны перыяд. Сёння ж справаздачка, заўважае ў сваёй прадмовы яе нацыянальны каардынатар, прафесар Ірына Іода, працягвае знаёмства сусветна-супольнасці, у тым ліку і судачыніцтваў з асабліва важнымі чалавечымі развіццямі новай незалежнай дзяржавы — Рэспублікі Беларусь, якая зараз у суверэнітэце набывае сур'ёзны сацыяльны і эканамічныя праблемы.

Адной з галоўных задач, якія ставілі перад сабой аўтары, было моцнае жаданне аддасі ад стэрэатыпаў безальтэрнатывага мыслення і пераабысць прасачыць механізмы грамадскіх працэсаў, якія выклікалі крызіс, і на гэтай аснове знайсці рэальныя шляхі ўдасканалення асяроддзя пражывання як сродку забеспячэння ўстойлівага чалавечэга развіцця.

Калі перакласці гэту мудрагелістую фармулёўку на звычайную мову, то навукоўцы ўзялі на сябе вельмі складаную і ў многім ную задачу: дакладна разабрацца ў тым, якія асяроддзя пражывання (а гэта і прыродны ландшафт і макраэканамічныя сітуацыі, і медыцынскія абслугоўванне, і гісторыя-культурныя сітуацыі, і транспарт, і нашы казачы ў гарадах, і ўласныя сядзібы ў пасёлках і вёсках і многае-многае іншае) уплывае на нашу сённяшняе і будучыню.

Яі бачыць, аўтары справаздачкі — шматлікі калектыв навукоўцаў з Беларускай політэхнічнай акадэміі, аналітыкаў і экспертаў дзяржаўных і неадрэагаваных устаноў, даследчых цэнтраў, замкнуўшы амаль на неабдымнае. Што з гэтага атрымалася — аб гэтым трохі ніжэй. Але, як заўважае Ірына Іода, рабоче замінала апра на стэрэатып у ранейшых асяроддзях і накуль не адпавядае да сучасных патрабаванняў інфармацыі. Таму свае ўласныя даследаванні, па словах члена рэдакцыйнай групы, эксперта Юрыя Місінкава, аўтары справаздачкі імкнуліся дапоўніць вытрымкамі з беларускага друку, у якіх утрымліваліся цікавыя і новыя звесткі, назіранні, высновы па пэўнай тэме.

Дык вось, да ўвагі нашых чытачоў і, магчыма, будучых падпісчыкаў: найбольш цытуемая ў справаздачцы выданне — беларуская штодзённая газета «Звязда».

Рэдакцыя расцэньвае гэта як своеасаблівае прызнанне не на-маганняў па аб'ектыўнаму і аператыўнаму інфармаванню сваіх чытачоў і даследаванню збада-дзінных праблем і з'яў нашчага жыцця. Мне прыма назваць ка-ле-журналістаў і аўтараў, якія цы-туецца ў справаздачцы: Ташына Антонава, Іван Баранюк, Уладзімір Антонаў, Валерый Чарнышук і інш.

Дарчы, у навуцы ёсць тэрмін «індэкс цытуемасці», па якім вы-значаецца ступень аўтарытэцтасці і папулярнасці палітыкаў, дзяр-жаўных дзеячаў, палітолагаў, пе-рыядычных выданняў, асобных аўтараў. У справаздачцы, якая вы-пушчаецца ў Мінску, гэты індэкс ацэньваецца па колькасці цыта-ваў, якія сустракаюцца ў асяроддзі пражывання нас з вамі. У справа-здачцы, паводле слоў Паўла Кра-ля, прадстаўніка ААН у Беларусі, паказаныя як сацыяльныя завабвы Беларусі, якія не павінны быць страчаны, так і новыя праблемы пераходнага перыяду.

Лянід ЛАХМАНЕНКА.

Апошні, праўда, аж знаходзіў для нашага шматпакутнага на-рода.

Аналіз праблем утрымліваецца ў кожным раздзеле справаздачкі, якая ўключае сабой тоўстую кні-гу — сшытак аб'ёмам больш чым 200 старонак з фоталістрацыямі, табліцамі індэксаваных чалавечэ-рага развіцця, малюнкамі.

Адсюль неамагчыма сьхават сёння перакладаць усе справаздач-ку. Але на асноўных момантах гэ-тай працы ўсё ж варта спыніцца. Аўтары справаздачкі вымушаны прызначыць, што ў нас пакуль ад-сутнічаюць яўныя прыметы таго, што стадыя паглыблення крызісу з'яўляецца і пачалася ўстойлівая стабілізацыя сацыяль-на і эканамічных паказчыкаў. А-ле з галоўных прычын гэтага — да-матэрыя і разбурэнне ўстойлі міну-лага і ранейшых сацыяльных нормаў не суправаджаўся мэтанакіра-ваным і адэкватным будаўніцтвам новых структур.

Шкава і сёнаеасцы раздзел «Беларусь сёння: трыюні і надзеі». У ім даследуюцца праблемы рас-чутай беднасці. За яе расійскі ака-завецца ўсё больш жыхароў краі-ны. Колькасць бедных (да гэтай катэгорыі адносяцца людзі, чые даходы складаюць 60 працэнтаў і ніжэй мінімальнага спажываецага бюджэту) летась у параўнанні з 1990 г. вырасла больш чым у 20 разоў і цяпер іх прыкладна 63 пра-цэнты ад усяго насельніцтва.

Сёння вельмі многія людзі жы-вуць у пачуццёвым няўпэўненасці і ад-чуваннем набліжэння хаосу. Гэта ў немалой ступені звязана з тым, што наш маладая дзяржава, экан-оміка якой была часткай гаспадар-чага комплексу СССР, імкнучы-ся знайсці сваё месца ў міжна-родным падзеле працы. Задача надалей істотнае ва ўжо пада-левай на сферы эканамічных ін-тэрэсаў пачынае.

Анак, які сьведчаў аб аўта-ры, сьвет сьвет у канцы тунэля. У справаздачцы ён акрэслены так: «поласам росту» — прыярытэт. Ш, інакш кажучы, раэкамендуецца для атрымання хуткага і высокага экан-амічнага эфекту засяродзіцца на-маганні на паскораным развіцці-цтэ званых «поласоў росту». Да іх адносяцца гарадскія паселішчы і тэрыторыі, якія валодаюць ад-носна высокім сацыяльна-эканамі-чным патэнцыялам.

Таксама мабілізаваны ўсе ўнут-рачныя рэсурсы, стварыць пры-цягальны ўмовы для моладзі і сярэ-дняга бізнэсу, наладзіць навучан-не насельніцтва новым прафесіям, захавачы індывідуальную працоўную дзейнасць людзей, імкн

